

Sri Lankan tilanne

Euroopan parlamentin päätöslauselma 12. joulukuuta 2013 Sri Lankan tilanteesta (2013/2982(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon 22. lokakuuta 2009¹ ja 12. toukokuuta 2011² antamansa päätöslauselmat Sri Lankan tilanteesta,
- ottaa huomioon Sri Lankan sovintokomission marraskuussa 2011 julkaistun loppuraportin,
- ottaa huomioon YK:n ihmisoikeusneuvoston 18. maaliskuuta 2013 ja 22. maaliskuuta 2012 antamat päätöslauselmat sovinnon ja vastuuvollisuuden edistämisestä Sri Lankassa,
- ottaa huomioon YK:n pääsihteerin asettaman sisäisen tutkintalautakunnan marraskuussa 2012 antaman YK:n toimia Sri Lankassa sodan viime vaiheissa ja sen jälkeen käsittelevän raportin, jossa tutkitaan kansainvälisen yhteisön epäonnistumista siviilien suojelussa humanitaaristen ja ihmisoikeuksia koskevien lakien laajamittaisilta rikkomisilta,
- ottaa huomioon YK:n ihmisoikeusvaltuutetun Navi Pillayn 31. elokuuta 2013 antaman lausunnon ja hänen 25. syyskuuta 2013 päivätyn raporttinsa YK:n ihmisoikeusneuvostolle,
- ottaa huomioon ranskalaisen Action Contre La Faim -hyväntekeväisyysjärjestön raportin sen palveluksessa olleiden 17 henkilön teloituksesta maan pohjoisosissa sijaitsevassa Mutturin kaupungissa vuonna 2006,
- ottaa huomioon EU:n 5. joulukuuta 2012 antaman paikallisen julkilausuman oikeusvaltion tilasta Sri Lankassa³,
- ottaa huomioon komission varapuheenjohtajan / unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan Catherine Ashtonin 18. tammikuuta 2013 EU:n puolesta antaman julkilausuman Sri Lankan korkeimman oikeuden entisen presidentin Shirani Bandaranayaken virasta erottamisesta,
- ottaa huomioon Kansainyhteisön valtionpäämiesten äskettäisen kokouksen Colombossa ja Ison-Britannian pääministerin David Cameronin pyynnön sotarikosväitteitä koskevan riippumattoman tutkimuksen tekemisestä,
- ottaa huomioon Sri Lankan allekirjoittamat kansainväliset yleissopimukset, joita ovat kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus,

¹ EUVL C 265 E, 30.9.2010, s. 29.

² EUVL C 377 E, 7.12.2012, s. 156.

³ http://eeas.europa.eu/delegations/sri_lanka/documents/press_corner/20121205_en.pdf.

taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus, kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastainen yleissopimus, kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskeva kansainvälinen yleissopimus, yleissopimus joukkotuhontana pidettävän rikoksen ehkäisemiseksi ja rankaisemiseksi, lapsen oikeuksien yleissopimus, kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskeva yleissopimus ja korruption vastainen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimus,

- ottaa huomioon työjärjestyksensä 122 artiklan 5 kohdan ja 110 artiklan 4 kohdan,
- A. toteaa, että toukokuussa 2009 vuosikymmeniä jatkunut Sri Lankan hallituksen ja separatistiryhmittymä Tamil Eelamin vapautuksen tiikereiden (LTTE) välinen konflikti maan pohjoisosissa päättyi jälkimmäisen tappioon ja antautumiseen sekä heidän johtajansa kuolemaan;
- B. toteaa, että selkkauksen viimeisinä kuukausina kiivaat taistelut siviilien asuttamilla alueilla aiheuttivat arviolta kymmenien tuhansien siviilien kuoleman ja loukkaantumisen ja noin 6 000 ihmisen katoamisen;
- C. ottaa huomioon, että YK:n pääsihteeri Ban Ki-moon ja Sri Lankan presidentti Mahinda Rajapaksa allekirjoittivat 23. toukokuuta 2009 yhteisen julkilausuman, jossa Sri Lankan hallitus sopi toimista, joilla taattiin, että sylliset joutuvat vastuuseen 26-vuotisen sisällissodan viime vaiheissa tapahtuneiksi väitetyistä sotarikoksista ja rikoksista ihmiskuntaa vastaan;
- D. ottaa huomioon, että 15. toukokuuta 2010 presidentti Rajapaksa nimitti sovintokomission; ottaa huomioon, että tietojen mukaan suuri määrä ihmisiä tuli omasta aloitteestaan puhumaan sovintokomissiolle, mikä osoittaa konfliktia koskevan kansallisen vuoropuhelun vahvaa tarvetta ja merkitystä;
- E. ottaa huomioon, että YK:n asiantuntijaryhmä totesi 26. huhtikuuta 2011 laatimassaan raportissa, että uskottavien tietojen mukaan sekä hallituksen joukot että LTTE tekivät sotarikoksia viimeisinä kuukausina ennen toukokuussa 2009 tapahtunutta hallituksen joukkojen julistamaa voittoa separatisteista;
- F. ottaa huomioon, että koska raportin väitteet olivat vakavia ja koska kansainvälinen kampanja tapahtumien täsmällisestä arvioinnista on jatkunut edelleen myös äskettäisen Kansainyhteisön kokouksen liepeillä, tämä kysymys on ratkaistava ennen kuin pysyvä sovinto Sri Lankassa voidaan saavuttaa;
- G. ottaa huomioon, että kansallinen väestönlaskenta on nyt käynnistynyt Sri Lankassa, jotta konfliktin aikana tapahtuneiden siviilien kuolemien ja loukkaantumisten sekä omaisuusvahinkojen laajuudesta ja olosuhteista saataisiin ensikäden tietoa sovintokomission keskeisen suosituksen mukaisesti;
- H. ottaa huomioon, että elokuussa 2013 presidentti nimitti tutkimuskomission tutkimaan pohjoisissa ja itäisissä maakunnissa vuosien 1990 ja 2009 välillä tapahtuneita katoamisia ja raportoimaan niistä;
- I. ottaa huomioon, että 25. syyskuuta 2013 Navi Pillay kehotti Sri Lankan hallitusta ryhtymään uskottavan kansallisen prosessin toteuttamiseen ja yksittäisten rikollisten

syytteeseen asettamisen kaltaisten kouriintuntuvien tulosten saamiseen ennen kuin hän jättää Sri Lankaa koskevan raporttinsa YK:n ihmisoikeusneuvoston kokouksessa maaliskuussa 2014, sillä muussa tapauksessa kansainvälisellä yhteisöllä on velvollisuus käynnistää omat tutkimusmenettelynsä;

- J. ottaa huomioon, että YK:n toimia Sri Lankassa sodan viime vaiheissa käsitellyt sisäinen tutkimuslautakunta tuli siihen johtopäätökseen, että YK:n elimet eivät kyenneet puolustamaan niiden ihmisten oikeuksia, joita he olivat tulleet auttamaan, mikä tarkoitti sitä, että YK epäonnistui mandaattiinsa kuuluvan suojeluvetoisuuden toteuttamisessa;
1. arvostaa rauhan aikaansaamista Sri Lankassa, mikä on helpotus maan koko väestölle ja toteaa, että Sri Lankan hallitus on pyrkinyt toiminnassaan kansainvälisen yhteisön tuella jälleenrakentamaan infrastruktuuria ja asuttamaan uudelleen suurimman osan maan 400 000 sisäisestä pakolaisesta;
 2. panee merkille edistymisen vuosituhannen kehitystavoitteiden saavuttamisessa, kolmikielisyyspolitiikan sinhalan, tamilin ja englannin opettamiseksi virkamiehille ja tuoreen päätöksen valtakunnallisen väestönlaskennan suorittamisesta sisällissodan aiheuttamien ”henkilö- ja omaisuusvahinkojen” kartoittamiseksi;
 3. pitää myönteisenä pohjoisen maakunnan maakuntaneuvoston ensimmäisiä vaaleja, jotka pidettiin 21. syyskuuta 2013 ja joissa Tamilien kansallinen allianssi (TNA) saavutti ylivoimaisen enemmistön;
 4. toivoo, että rauhan tekeminen kannattaa ja tukee maan kehitystä sallimalla kansalaisten ja lukumäärältään koko ajan kasvavien ulkomaisten matkailijoiden hyötyä täysimääräisesti Sri Lankan luonnon ja kulttuurin antimista; korostaa, että pitkän aikavälin vakaus edellyttää todellista sovintoa, johon paikalliset asukkaat osallistuvat kattavasti;
 5. panee huolestuneena merkille, että hallituksen joukot ovat yhä vahvasti läsnä konfliktin tapahtumapaikoilla, mikä on johtanut ihmisoikeusrikkomuksiin, kuten maa-alueiden anastukseen (oikeusistuimissa on meneillään yli tuhat tapausta, joissa maanomistajat ovat menettäneet maansa) sekä huolestuttavasti yleistyneisiin seksuaalirikoksiin ja muihin naisten hyväksikäyttötapauksiin etenkin kun muistetaan, että kymmenet tuhannet sotalesket ovat erityisen haavoittuvassa asemassa;
 6. kiittää sovintokomission suositusten täytäntöönpanoa koskevaa kansallista toimintasuunnitelmaa ja kehottaa hallitusta tehostamaan toimia suositusten täysimääräistä täytäntöönpanoa varten, etenkin suorittamalla uskottavia tutkimuksia laittomia murhia ja sieppauksia koskevista laajalle levinneistä väitteistä, demilitarisoimaan Sri Lankan pohjoisosia entisestään, saattamaan päätökseen puolueettomat maariitojen ratkaisumekanismit, arvioimaan uudelleen vangitsemispolitiikkaa, lujittamaan aiemmin riippumattomia yhteiskunnallisia instituutioita, kuten poliisivoimia, oikeuslaitosta ja ihmisoikeuskomissiota, sekä tekemään pitkän aikavälin poliittisen sopimuksen päätösvallan luovuttamisesta maakuntiin; kehottaa presidentin tutkimuskomissiota käsittelemään pohjoisen ja itäisen maakunnan katoamisten lisäksi katoamisia muuallakin maassa;
 7. on syvästi huolissaan jatkuvista ilmoituksista, joissa kerrotaan uhkailuista ja ihmisoikeusrikkomuksista (myös turvallisuusjoukkojen taholta), laittomista murhista, kidutuksesta ja ilmaisu- ja kokoontumisvapauden rikkomisesta sekä kostotoimista

ihmisoikeusaktivisteja, kansalaisyhteiskunnan jäseniä ja toimittajia vastaan, uhkauksista oikeuslaitoksen puolueettomuutta ja oikeusvaltion periaatteita vastaan sekä uskontoon ja vakaumukseen perustuvasta syrjinnästä; pyytää Sri Lankan hallitusta ryhtymään tarvittaviin toimiin;

8. pitää myönteisenä hallinnon äskettäistä päätöstä ryhtyä tutkimaan ranskalaista Action Contre La Faim -hyväntekeväisyysjärjestöä edustaneiden 17 paikallisen avustustyöntekijän väitettyä murhaa pohjoisessa Mutturin kaupungissa sekä viiden nuoren surmaamista Trincomaleessa vuonna 2006; vaatii viranomaisia tekemään kaiken voitavansa saattaakseen joukkomurhiin syyllistyneet oikeuden eteen;
9. vaatii Sri Lankan hallitusta toimimaan sota-ajan väitetyjä ihmisoikeusrikkomuksia ja humanitaarisen oikeuden rikkomisia koskevien pyyntöjen suhteen käynnistämällä riippumattoman ja uskottavan tutkimuksen väitetyistä rikkomuksista maaliskuuhun 2014 mennessä, ja katsoo, että muussa tapauksessa YK:n on käynnistettävä kansainvälinen tutkinta;
10. kannustaa Sri Lankan hallitusta laatimaan kattavan todistajansuojeluohjelman, jotta kyseisten rikosten todistajat saavat riittävän suojelun;
11. kiittää Sri Lankan armeijan ja kansainvälisten kansalaisjärjestöjen, kuten Halo Trustin, miinanraivaustoimia ja antaa tunnustusta EU:n myöntämälle huomattavalle rahoitukselle ja Ison-Britannian lupaamalle lisärahoitukselle; vaatii Sri Lankan hallitusta ja armeijaa sekä EU:ta ja sen jäsenvaltioita jatkamaan tarpeellisten resurssien myöntämistä jalkaväkimiinojen raivaamiseksi, sillä ne ovat vakava este maan uudelleenrakentamiselle ja talouden uudelleenkäynnistämiseksi; kehottaa Sri Lankaa jälleen kerran liittymään miinat kieltävään Ottawan sopimukseen;
12. panee huolestuneena merkille, että terrorismin tilaa ja kehitystä koskevan Europolin uuden raportin mukaan aiemminkin summittaisia terrorihyökkäyksiä toteuttanut LTTE toimii edelleen kansainvälisesti;
13. kehottaa YK:ta ja sen jäsenvaltioita analysoimaan huolellisesti kansainvälisen yhteisön epäonnistumiset Sri Lankassa ja ryhtymään riittäviin toimiin sen varmistamiseksi, että vastaavassa tilanteessa YK kykenee tulevaisuudessa toimimaan paljon korkeampien normien mukaisesti suojelua ja humanitaarista vastuuta koskevien velvoitteidensa suhteen;
14. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, Euroopan ulkosuhdehallinnolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, ihmisoikeuksia käsittelevälle EU:n erityisedustajalle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, YK:n pääsihteerille, YK:n ihmisoikeusneuvostolle sekä Sri Lankan hallitukselle ja parlamentille.